

Styczeń

Zając szarak

Poniedziałek	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek	Sobota	Niedziela
28	29	30	31	1 Nowy Rok Światowy Dzień Pokoju	2	3
4	5	6 Święto Trzech Króli	7	8	9 Dzień Ligi Ochrony Przyrody	10 Światowy Dzień Obniżania Kosztów Energii
11	12	13	14	15	16	17
18	19 Światowy Dzień Śniegu	20	21 Dzień Babci	22 Dzień Dziadka	23 Dzień Bez Opakowań Foliowych	24 Międzynarodowy Dzień Edukacji
25	26	27	28	29	30	31

Potrafi osiągnąć w biegu prędkość 70 km/h. Biorąc pod uwagę jego sylwetkę, to naprawdę imponujący wynik. Szybkość to nie jedyny atut, zające potrafią doskonale skakać, oddając susy nawet na odległość 2,5 metra i wysokość 2 metrów. Wszystko za sprawą doskonale rozwiniętych, długich i silnych kończyn tylnych. Długie uszy zająca, nazywane słuchami, gwarantują oczywiście doskonały słuch, ale także czujność, zwiększając szansę na ucieczkę. Cecha ta ma odzwierciedlenie w powiedzeniach „robota nie zając, nie ucieknie” czy „zające serce”, w znaczeniu płochliwe. Zające gody, czyli parkoty, rozpoczynają się już w styczniu. Widowiskowe walki samców przypominają nieco boksujące się kangury. Gach zająca staje na tylnych nogach i przebiega krótkimi przednimi łapkami w kierunku przeciwnika, starając się go uderzyć. Nierzadko udaje mu się zadrapać przeciwnika, a wówczas ranny samiec wydaje piskliwy głos, zwany kniazieniem. W ciągu roku zające mogą wydać na świat trzy mioty po kilka młodych. W przeciwieństwie do królików nie kopią nor, a zajmują zagłębienia terenu na polach i łąkach. Intensyfikacja rolnictwa, brak miedzi i śródpolnych remiz oraz kłusownictwo sprawiają, że liczebność zająca w krajobrazie niestety maleje.

Czujnego zająca szaraka wypatrujcie na miedzach m.in. w Parku Krajobrazowym im. Dezyderego Chłapowskiego.

Luty

Kuna

Poniedziałek	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek	Sobota	Niedziela
1 Międzynarodowy Dzień Bez Oleju Palmowego	2 Światowy Dzień Mokradel Dzień Świstaka	3	4	5	6	7
8	9	10	11 Ogólnopolski Dzień Dokarmiania Zwierzyny Leśnej Tłusty Czwartek	12 Światowy Dzień Darwina	13	14 Walentynki
15	16	17 Światowy Dzień Kota	18	19 Dzień Nauki Polskiej	20	21 Międzynarodowy Dzień Przewodnika Turystycznego
22	23	24	25	26	27 Światowy Dzień Organizacji Pozarządowych	28

Posiada cechy drapieżnika doskonałego, wszechstronnego i przystosowanego do każdego środowiska. Jest zwinna, doskonale wspina się po drzewach i gałęziach; szybka, potrafi dogonić wiewiórkę czy popielicę; sprytna, łowi pisklaki z budki lęgowej, a do tego doskonale pływa. Jest świetnym piechurem, codziennie przemierza las poszukując zdobyczy, penetrując powalone pnie, stare drzewa, wykroty i jamy. Na próżno szukać w niej słabych punktów. Ma doskonale rozwinięte zmysły wzroku, słuchu i węchu. Smukła sylwetka, czarne duże oczy, głowa o wydłużonym pysku to jej atuty. Stosunkowo długie kończyny są silnie umięśnione i wyposażone w ostre pazury. Nie jest tak uparta w tropieniu jak jej daleki kuzyn z północy – rosomak – i przy silnym mrozie odpuszcza wędrówkę, woląc przeczekać złą pogodę w dziuplach, pod korzeniami czy w kępach chrustu. Jest wszystkożerna, a jej łupem padają drobne ssaki, głównie gryzonie oraz ptaki i ich lęgi. Nie pogardzi również owocami, a nawet miodem, zaś zimą posiłkuje się padliną. W Polsce występują dwa gatunki kun. Leśna, zwana tumakiem, oraz domowa, nazywana kamionką. Różni je kolor i kształt plamy na podgardlu, która jest żółtawa u tumaka. Ponadto kuna leśna ma czarny nos i owłosione spody łap.

Drapieżną kunę leśną spotkacie m.in. w Parku Krajobrazowym Puszcza Zielonka i Powidzkim Parku Krajobrazowym.

Marzec

Traszka grzebieniasta

Poniedziałek	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek	Sobota	Niedziela
1	2	3 Światowy Dzień Dzikiej Przyrody	4	5	6	7
8 Dzień Kobiet	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18 Międzynarodowy Dzień Słońca	19	20 Międzynarodowy Dzień Wróbla	21 Światowy Dzień Lasu Pierwszy Dzień Wiosny
22 Światowy Dzień Wody Dzień Ochrony Bałtyku	23 Światowy Dzień Meteorologii	24	25	26	27 Godzina Dla Ziemi	28 Dzień Chwastów
29	30	31	1	2	3	4

Niektórym przypomina podwodnego smoka, innym jaszczurkę. W rzeczywistości to płaz, którego cechą charakterystyczną jest piękny grzebień biegnący od głowy aż po koniec ogona. To największa spośród naszych traszek, dorastająca nawet do 18 cm. Okres godowy spędza w zbiornikach wodnych. Po wakacjach wyrusza na poszukiwanie pokarmu i miejsca na przezimowanie na lądzie. Uwielbia wilgotne lasy i śródleśne polany usłane mchem, pod którym znajduje przytulne mieszkanie na zimę. Wyjątkowy wodno-lądowy tryb życia umożliwiają traszce silne kończyny z palcami pozbawionymi błony. Samce traszek to sprawni tancerze. W okresie godowym w marcu i kwietniu prezentują przed potencjalną partnerką skomplikowaną choreografię, składającą się z kilku faz. Najpierw samiec zajmuje pozycję naprzeciwko samicy, patrząc jej w oczy, zaś potem następuje seria ruchów ogona w lewo i prawo, kroków do przodu i do tyłu, skłonów na boki i obrotów. Do tego potrzasa zachęcająco ogonem, rozsiewając zapach. Traszki to zwierzęta nocne, dzięki temu ich śliskie ciało na lądzie nie wysycha. Po zmroku łowią dżdżownice, pająki, ślimaki i owady. Przed drapieżnikami chronią je gruczoły jadowe oraz fenomenalna zdolność regeneracji i odtwarzania odgryzionych i uszkodzonych części ciała.

Podwodny spektakl w wykonaniu traszki grzebieniastej obejrzycie m.in. w Parku Krajobrazowym Doliny Kamionki i Nadgoplańskim Parku Tysiąclecia.

Kwiecień

Pawica grabówka

Poniedziałek	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek	Sobota	Niedziela
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	1	2

Pawice to ćmy przeczące stereotypom, aktywne wyłącznie za dnia i tak samo pięknie jaskrawo ubarwione jak motyle dzienne. Opisano blisko 2300 gatunków z rodziny pawicowatych. Należą do nich największe ćmy na Ziemi, z wyjątkową pawicą „kometą” o długich żółtych ogonkach czy gigantem, pawicą atlas z południowej Azji, posiadającą największą powierzchnię skrzydeł wśród motyli (30 cm rozpiętości, ok. 400 cm²). Samice tej ćmy są tak duże, iż praktycznie nie latają i nie pobierają pokarmu, tylko rozkładają woń feromonów. Samce, dzięki pierzastym czułkom, potrafią je wyczuć z odległości nawet 5 km. Pawice posiadają na skrzydłach tzw. pawie oczka, imitujące oczy drapieżników, np. sów czy węży, a gdy czują się zaniepokojone, migają skrzydłami ukazując wielkie oczy. W Polsce dotychczas stwierdzono występowanie trzech gatunków z tej rodziny. Należą do nich: rekordzistka, największa ćma Europy, pawica gruszówka, o rozpiętości skrzydeł ok. 15 cm; bardziej pospolita pawica grabówka, której, wbrew nazwie, ulubionym przysmakiem jest wrzos, oraz lotnica zyska, która posiada na niebieskich plamach swoich skrzydeł charakterystyczne greckie litery T (tau) i stąd bierze się jej łacińska nazwa *Aglia tau*.

Pawicę grabówkę spotkacie popołudniami na wrzosowiskach w borach sosnowych Sierakowskiego Parku Krajo-
brazowego.

Maj

Rzekotka drzewna

Poniedziałek	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek	Sobota	Niedziela
26	27	28	29	30	1 Święto Pracy	2
3 Święto Narodowe Trzeciego Maja	4	5	6	7	8 Światowe Dni Ptaków Wędrownych (8-9)	9 Dzień Unii Europejskiej
10	11 Dzień bez Śmiecenia	12 Światowy Dzień Ptaków Wędrownych	13	14	15 Dzień Polskiej Niezapominajki	16
17	18 Międzynarodowy Dzień Muzeów	19	20 Światowy Dzień Pszczół Europejski Dzień Morza	21 Europejski Dzień Obszarów Natura 2000	22 Międzynarodowy Dzień Różnorodności Biologicznej	23 Światowy Dzień Żółwia
24 Europejski Dzień Parków Narodowych	25	26 Dzień Matki	27 Dzień Samorządu Terytorialnego	28	29	30
31 Dzień Bociana Białego	1	2	3	4	5	6

Rzekotkę drzewną nazywa się „polskim kameleonem”. W ciągu 15 minut jest w stanie upodobnić się do otoczenia i zmienić barwę swojej skóry od soczystej zieleni, po żółtą, oliwkową, szarą, liliową, a nawet brązową czy czarną. Można powiedzieć, że ta żabka ma swoje humory, gdyż zmienia barwę również w zależności od samopoczucia. Dzięki wydłużonym cienkim palcom, zakończonym lepкими przylgami, posiadała zdolność drzewo(p)łaza i potrafi wspiąć się na wysokość 10 metrów, i to nawet po szybie! Ukryta w gęstym listowiu drzew i krzewów jest idealnie zakamuflowana. Rozpoznanie ją po donośnym głosie przypominającym terkot lub pocieranie patyka o grzebienie. W maju, podczas ciepłych nocy, samce wabią samice do stawów. Zachowując odległość 3 metrów od siebie rywalizują głosem o względy partnerek, wyznaczając tym samym terytorium, a później, pod koniec lata z kijanek wychodzi młode pokolenie rzekotek. Dawniej wierzono, że rzekotka przepowiada pogodę. Wystarczyło złapać ją do słoika z patykami i obserwować. Gdy siedziała wysoko, wróżyła dobrą pogodę, gdy nisko, złą. A wszystko przez owady i pająki, którymi się żywi. Podczas słonecznej pogody siedzi bowiem wysoko na krzewach, gdzie owadów jest dużo, a podczas zlej, schodzi za pożywieniem na dół.

Koncert rzekotki drzewnej usłyszycie m.in. w Parku Krajobrazowym Doliny Baryczy i Żerkowsko-Czeszewskim Parku Krajobrazowym.

Czerwiec

Jelonek rogacz

Poniedziałek	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek	Sobota	Niedziela
31 Narodowy Dzień Pamięci Poznańskiego Czerwca 1956	1 Dzień Dziecka Dni Lasu i Zadrzewień (1-7)	2	3 Boże Ciało Światowy Dzień Roweru	4	5 Światowy Dzień Ochrony Środowiska Naturalnego	6
7	8 Światowy Dzień Oceanów	9 Dzień Przyjaciela	10	11 Międzynarodowy Dzień Rysia	12	13
14	15 Światowy Dzień Wiatru	16	17 Światowy Dzień Walki z Pustynnieniem i Suszą	18	19 Dzień Leniwych Spacerów	20
21 Noc Kupały	22 Pierwszy Dzień Lata Dzień Kultury Fizycznej	23 Dzień Ojca Dzień Wędkarza	24 Dzień Przytulania	25	26	27 Światowy Dzień Rybolóstwa
28	29	30 Dzień Motyla Kapustnika Dzień Asteroid	1	2	3	4

Jelonek rogacz to jeden z największych chrząszczy Europy. Najokazalsze samce osiągają długość ciała 8 cm wraz z rozrośniętymi żuwaczkami, przypominającymi poroże jeleni. To nie tylko piękna ozdoba, lecz także śmiertelna broń wykorzystywana w walce o partnerkę. W ciepłe czerwcowe wieczory chrząszcze wybierają się na randkę, gromadząc przy zranieniach dębowej kory. Podczas rójki zamienia się ona w arenę zmagani – chrząszcze ustawiają się naprzeciwko siebie, wykonują skłony i kołyszą się na boki. W ten sposób oceniają siłę rywala. Następnie rozpoczyna się potyczka, w której owadzi gladiatorzy próbują chwycić się za głowę żuwaczkami. Wypchnięcie rywala poza dębową matę następuje w wyniku strącenia lub widowiskowego rzutu, poprzedzonego uniesieniem przeciwnika do góry. Walki jelonków przedstawiane były w sztuce od wieków. Pobudzały ludzką wyobraźnię w spektaklach starożytnych Greków, zaś w antycznym Rzymie amulety z jelonków miały strzec przed chorobami. We Włoszech wierzono, że uśmierzają ból, w Niemczech doszukiwano się w nich afrodyzjaków, a we Francji miały chronić przed piorunami. W Polsce jelonek rogacz jest gatunkiem zagrożonym oraz symbolem ochrony przyrody, związanym z wiekowymi dębami.

Spektakularnego jelonka rogacza spotkacie w świetlistych dąbrowach Przemęckiego Parku Krajobrazowego.

Lipiec

Dudek

Poniedziałek	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek	Sobota	Niedziela
28	29	30	1 Dzień Psa Międzynarodowy Dzień Owoców	2	3 Dzień Wypadów do Parku	4
5	6	7	8 Święto Żaby	9	10	11
12	13	14	15 Dzień bez Telefonu Komórkowego	16	17	18
19 Tydzień Liczenia Motyli ZPKWW (19-25)	20	21	22	23 Dzień Włóczykija	24 Dzień Pszczółki Mai	25
26	27	28	29	30 Międzynarodowy Dzień Przyjaźni	31	1

Z francuskiego *Huppe*, z angielskiego *Hoopoe*, po niemiecku *Wiedehopf*. Pieśń dudka to trzysylabowe przytłumione „up-up-up”, od którego pochodzą te nazwy. Samce nawołują tak samiczki, siadając w najbardziej eksponowanym miejscu, by ich „hupiący” głos niósł się jak najdalej. Wyginają przy tym głowę i nadymają szyję. W Polsce dudka (łac. *Upupa epops*) dawniej nazywano hupkiem, hutkiem lub wudwudkiem. Dudek rozkłada swój wspaniały czubek w momencie lądowania, zaciekawienia czy podniecenia. Stąd przysłowie „każdy dudek ma swój czubek”. To nie jedyna jego charakterystyczna cecha. Gdy młode dudki czują się zagrożone potrafią wystrzyknąć z kloaki w kierunku wroga cuchnącą woń wraz z kałem. Celne trafienie w oko tą wydzielinę może być dla intruza śmierzdzącą nauczką. Gdy to nie pomoże, dudki syczą i atakują dziobem, imitując agresywnego węża. Dudek większość swojego życia spędza na ziemi, zwinnie skacząc wśród niskiej roślinności. W jego jadalnym żołądku znajdują się świerszcze oraz turkucie podjadki. Pomocny w ich zdobywaniu jest długi, cienki i lekko zakrzywiony dziób, będący doskonałym narzędziem pracy, którym można wydłubać z ziemi zwinne dżdżownice. Dudek chętnie gniazduje w starych wierzbach na łąkach lub pastwiskach. Jest gatunkiem otwartych wielkopolskich krajobrazów.

Wojowniczego dudka spotkacie wśród łąk, pastwisk i alei drzew m.in. w Nadwarciańskim Parku Krajobrazowym.

Sierpień

Płomykówka

Poniedziałek	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek	Sobota	Niedziela
26	27	28	29	30	31	1
2	3	4	5	6	7	8 Wielki Dzień Pszczół
9 Dzień Miłośników Książek	10 Dzień Przewodników i Ratowników Górskich	11	12 Międzynarodowy Dzień Młodzieży	13	14	15 Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny
16	17	18	19 Światowy Dzień Fotografii	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	1	2	3	4	5

Płomykówka jest jedynym ptakiem na świecie, który potrafi polować w całkowitych, moglibyśmy wręcz rzec, egipskich ciemnościach. Nic więc dziwnego, że właśnie w starożytnym Egipcie była jednym z symboli świętego pisma, hieroglifów, odpowiadając literze „M” naszego alfabetu. Skuteczność polowania w nocy zawdzięcza fenomenalnemu słuchowi, 10 razy czulszemu od ludzkiego ucha. Sercowata szlara działa jak talerz satelitarny i przekazuje sygnały dźwiękowe do wielkich małżowin usznych, ukrytych pod piórami po bokach głowy, położonych asymetrycznie względem siebie. Dźwięk dociera do nich w różnym czasie, umożliwiając precyzyjną orientację w przestrzeni, dzięki temu sowa potrafi rozróżnić zmiany w położeniu źródła dźwięku nawet o 3 stopnie i skierować głowę w kierunku ofiary z dokładnością do 2 stopni. Według wierzeń nazwę „płomykówka” zaczerpnęto od rzekomego połykania przez nią płomyków świec, tłących się w kościołach, których poddasza zamieszkiwała. Jej jasny wygląd, czarne oczy, bezszelestny lot i złowrogi, chrapiący głos przywodził na myśl zjawę, tymczasem płomykówka to wielki sprzymierzeniec człowieka. Gniazdując w krajobrazie wiejskim na wieżach, strychach i poddaszach, ogranicza liczebność szkodliwych gryzoni.

Białą damę krajobrazu wiejskiego spotkacie nocą na łąkach, pastwiskach i polach uprawnych w Parku Krajoobrazowym Dezyderego Chłapowskiego.

Wrzesień

Jeleń szlachetny

Poniedziałek	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek	Sobota	Niedziela
30	31	1 Pierwszy Dzień Szkoły	2	3	4	5
6	7	8	9 Dzień Recyklingu Baterii	10	11	12
13	14	15 Dzień łosia	16 Międzynarodowy Dzień Ochrony Warstwy Ozonowej	17	18 Światowy Dzień Monitoringu Wody	19 Dzień Dzikiej Flory, Fauny i Naturalnych Siedlisk
20 Dzień Przedszkolaka	21 Międzynarodowy Dzień Pokoju	22 Światowy Dzień bez Samochodu	23 Pierwszy Dzień Jesieni Dzień Spadającego Liścia	24 Dzień Grzyba	25	26
27 Światowy Dzień Turystyki Światowy Dzień Rzek	28 Dzień Jabłka	29 Dzień Chłopaka	30	1	2	3

Wrzesień to bardzo ważny czas dla jeleni. W tym okresie przystępują one do godów. Samce jeleni, byki, wychodzą wieczorami z leśnej kniei i udają się na rykowisko. Musi to być otwarta przestrzeń, by głos tych olbrzymich solistów niósł się jak najdalej. Byk, który pierwszy zacznie ryczeć nazywany jest organistą. Rycząc, oznajmia swoją obecność samicom (łaniom), ale również zaznacza zajęte terytorium. Na czas rykowiska byki tracą apetyt, pijąc jedynie wodę. Cała energia spożytkowana zostaje na walki i prokreację. Nic więc dziwnego, iż w czasie tych kilku tygodni tracą nawet 20 proc. masy swojego ciała. Jedną z najbardziej spektakularnych scen na rykowisku jest walka samców, uwieczniana od wieków w sztuce, zwłaszcza w malarstwie. W tej potyczce wykorzystywana jest potężna broń, jaką jest poroże. Zazwyczaj są to walki bezkrwawe i kończą się na demonstrowaniu siły, w których większy byk o większym porożu przegania rywala. Po rykowisku zwycięski samiec gromadzi chmarę łai, których pilnie strzeże. Kilka miesięcy później, na przełomie lutego i marca, byki zrzucają swoje poroże, aby mogło odrósnąć im nowe, jeszcze okazalsze. Przy odrobinie szczęścia może i Wam uda się znaleźć taką pamiątkę po królu leśnej kniei.

**Widowiskowe rykowisko usłyszycie m.in. w Parku Krajo-
brazowym Promno i Rogalińskim Parku Krajobrazowym.**

Pazdziernik

Popielica

Poniedziałek	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek	Sobota	Niedziela
27	28	29	30	1 Światowy Dzień Ptaków	2 Europejski Dzień Ptaków	3
4 Światowy Dzień Zwierząt	5 Światowy Dzień Nauczyciela	6	7	8	9	10 Światowy Dzień Drzewa
11 Dzień Dziewcząt	12	13	14 Dzień Edukacji Narodowej Dzień Nauczyciela	15	16 Światowy Dzień Żywności	17
18	19	20 Dzień Krajobrazu	21	22	23	24 Dzień Narodów Zjednoczonych
25 Dzień Ustawy o Ochronie Zwierząt	26	27	28	29	30	31

Nadrzewna szynszyla, tak można określić niezwykłą popielicę szarą. To jeden z zaledwie czterech przedstawicieli rodziny popielicowatych w Polsce, najbardziej skrytych, nocnych leśnych stworzeń. Popielice to największe śpiochy wśród zwierząt; zapadają w najgłębszy stan uśpienia, zwany hibernacją. Temperatura ciała tych gryzoni obniża się wówczas do kilku stopni Celsjusza, a procesy życiowe zwalniają. Serce uderza tylko kilka razy na minutę, zaś energia do podtrzymania życia czerpana jest z zapasów tłuszczu, nagromadzonego jesienią. Zdarza się, że popielice potrafią przespać od 7 do 10 miesięcy. W skrajnych przypadkach, w latach nieurodzaju nasion buka, hibernacja może trwać od lipca aż do czerwca następnego roku. Do hibernacji popielice wykorzystują nory innych gryzoni; powiększają je i na głębokości od 30 do 50 cm pod ziemią wygrzebują niewielką, owalną komorę. W tym czasie zwierzęta nie wydzielają żadnych zapachów, nie wydalają i nie poruszają się. Są niewidoczne dla drapieżników. Pracownicy Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego wraz z naukowcami z Wydziału Biologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza prowadzą reintrodukcję zagrożonej popielicy.

Największego śpiocha w lesie, popielicę szarą, spotkacie w Sierakowskim Parku Krajobrazowym oraz Parku Krajobrazowym Promno.

Listopad

Borsuk

Poniedziałek Wtorek Środa Czwartek Piątek Sobota Niedziela

1

Wszystkich Świętych

2

3

4

Dzień Postaci z Bajek

5

6

7

8

Europejski Dzień
Zdrowego Jedzenia
i Gotowania

9

10

Dzień Jeża

11

Święto
Niepodległości

12

13

14

Dzień Czystego
Powietrza

15

16

17

18

19

20

21

Światowy Dzień
Życzliwości i Pozdrowień

22

23

24

25

Dzień Pluszowego Misia

26

27

28

29

Andrzejki

30

1

2

3

4

5

Borsuk jest największym w Europie i najstarszym ewolucyjnie przedstawicielem rodziny łasicowatych. W Muzeum Historii Naturalnej w Londynie przechowywane są jego kopalne szczątki, których wiek szacuje się na 250 tysięcy lat, czyli na czasy niedźwiedzi jaskiniowych. Staropolska nazwa borsuka, jaźwiec, znana była już w XV wieku i pochodziła od jazywy, oznaczającej norę, z której słyną borsuki. To skomplikowana konstrukcja, labirynt, wyposażony w „pokoje” dla członków rodziny, z wydzielonym salonem i latryną, wykopaną poza mieszkaniem. Borsuki regularnie sprzątaj swój dom, zagarniając śmieci przednimi łapami do wyjść. Nory zajmowane przez kolejne pokolenia mogą liczyć nawet setki lat. Borsuki nie tylko przesypiają w nich zimę, ale spędzają także większość czasu. Prowadzą skryty, nocny tryb życia. Ich ulubionym pokarmem są dżdżownice, owady i gryzonie. Jesienne zapasy tłuszczu uzupełniają owoce drzew i krzewów, w tym również te trujące. Do dziś w Wielkopolsce odnajdziemy miejscowości czy rzeki, których nazwa pochodzi od jaźwca, np. Jaźwiniec, dopływ Warty. Cechy borsuka dobrze opisują także ludowe przysłowia „Śpi jak borsuk”, „Dobrze wilkowi w borze, a borsukowi w norze” czy „Tłusty jak borsuk jesienią”.

Największego podziemnego konstruktora, borsuka, spotkacie nocą w lasach m.in. Parku Krajobrazowego Puszcza Zielonka.

Grudzień

Dzierlatka

Poniedziałek	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek	Sobota	Niedziela
29	30	1	2	3	4	5 Światowy Dzień Gleby
6 Mikołajki	7	8	9	10 Międzynarodowy Dzień Praw Zwierząt	11 Międzynarodowy Dzień Terenów Górskich	12
13	14	15	16	17	18	19 Dzień Wiecznie Zielonych Roślin
20 Dzień Ryby	21	22 Pierwszy Dzień Zimy	23	24 Wigilia	25 Pierwszy Dzień Bożego Narodzenia	26 Drugi Dzień Bożego Narodzenia
27 Rocznica Wybuchu Powstania Wielkopolskiego	28	29	30	31 Sylwester	1	2

Nieprzypadkowo ostatnia karta kalendarza poświęcona została dzierlatce. Jest to jedyny gatunek wśród naszego zwierzyńca, który możemy spotkać biegający po parkingu supermarketu, a nawet nonszalancko przechadzający się między półkami sklepowymi. Dzierlatka przywędrowała do nas ze suchych stepów południowej Europy prawdopodobnie już w XVI wieku. Zadomowiła się na terenach ruderalnych w miastach i na ich obrzeżach. Sprzyjało jej stopniowe przekształcanie lasów w tereny rolnicze i powstające osiedla ludzkie. Spotkać ją można na wysypiskach śmieci, składnicach przemysłowych, ubogich pastwiskach, ugorach ze skąpą roślinnością zielną czy nasypach kolejowych. Do tej pory największa koncentracja dzierlatek w Polsce występowała w granicach administracyjnych miasta Poznania. Tak jak inne skowronki – dzierlatki słyną z popisów wokalnych. Podczas godów samce intensywnie nawołują, siadając na podwyższeniach terenu, np. kopcach kretów, po czym wzlatują śpiewając nawet na wysokość 100 metrów. Swoją nazwę dzierlatka zawdzięcza zadziornemu czubkowi, z łaciny *Galerida cristata*, co oznacza kogoś z pękiem piór na głowie na kształt kaptura lub czepka. Dzierlatki łączą się na całe życie i zimują w parach w pobliżu lęgówisk. Najłatwiej obserwować je zimą.

Biegającą dzierlatkę spotkacie w krajobrazie wiejskim m.in. Lednickiego Parku Krajobrazowego.